

“La ciutat invisible” també ha estat una descoberta per a mi”

Emili Rosales (Sant Carles de la Ràpita, 1968), publica a Proa *La ciutat invisible*, premi Sant Jordi, novel·la basada en el projecte de Carles III de crear una gran ciutat al delta de l'Ebre. És poeta, novel·lista i editor.

—Quins fets històrics i records de tradició oral heu utilitzat a la novel·la?

—D'orals, cap. D'històrics, hi ha molt poca documentació sobre els fets del XVIII dels quals parla la novel·la. Jo m'he documentat molt en l'ambient cultural de l'època, la de la il·lustració, a través de la literatura, fonamentalment.

—El nom “ciutat invisible” és una creació del novel·lista?

—Sí. Jo de petit he jugat en les ruïnes d'aquesta ciutat invisible, però no la coneixíem amb cap nom.

—Què queda d'aquella ciutat projectada?

—Tres obres d'enginyeria. El canal de navegació que va de l'Ebre a la península dels Alfacs. Algunes traces urbanístiques, en especial una plaça de grans dimensions per al que finalment va ser, un petit poble de pescadors, Sant Carles de la Ràpita. I un temple neoclàssic, l'Església Nova, que estava en avançat estat de construcció però que no es va acabar. A banda d'això, hi ha uns fets jurídics, com que el port havia de servir per comerciar amb Amèrica.

—Com és que no hi ha memòria oral?

—Perquè quan es van abandonar les obres, les persones amb responsabilitats o coneixements van anar-se'n. Només s'hi va quedar una petita

Emili Rosales publica a Proa *La ciutat invisible*, premi Sant Jordi 2004.

població insignificant al costat del que havia de ser la ciutat projectada.

—Per tant, no ha funcionat com a mite?

—No. Només la ignorant fascinació dels nens d'on parteix la novel·la.

—Se sap per què no es va construir?

—Se'n coneixen unes raons que crec insuficients. La raó tècnica, que el canal va quedar cegat pels sediments d'una riuada. L'administrativa, la corrupció. La política, la pèrdua d'empenta de la política il·lustrada de Carles III. Jo dono una hipòtesi novel·lesca que implica els polítics i artistes de l'època.

—La corrupció devia ser molt superior al 3%, no?

—No en tinc ni idea. No en parlo, de la corrupció.

—Però la repercussió al Delta de les obres fetes devia ser molt gran, oi?

—Enorme. El canal de navegació es va convertir en canal de reg i això va impulsar el conreu d'arròs, que no es va generalitzar fins una mica més endavant. El Delta era un saliner erm, fins llavors.

—Què heu volgut fer visible de *La ciutat invisible*?

—Que el protagonista, per comprendre's a ell mateix, acaba trobant una cosa que té a veure amb el lloc on jugava de petit. Aquesta recerca el fa recular 250 anys, i el que busca ho troba a través de l'art i la bellesa.

—Feu un paral·lelisme de 250 anys?

—Sí. Entre els dos protagonistes. Un paral·lelisme que cada vegada s'estreny més fins a gairebé donar-se la mà.

—Sabíeu abans de començar la novel·la que la ciutat projectada us permetria parlar a fons de la il·lustració europea?

—Per al novel·lista, l'escriptura també ha estat un procés de descobriment.

—L'època i el gènere ens fa pensar en Perucho. Hi pensàveu?

—He estat un lector entusiasta de Perucho, però no hi vaig pensar en escriure-la. Hi ha coincidències. Fa anys, quan encara no sabia si escriuria, vaig llegir una entrevista amb ell que em va fer recapacitar i em va influir molt. Perucho deia: “Quan hom traïx el seu destí, el seu àngel l'abandona.” I això va ser un detonant. Després de pensar en aquesta frase vaig escriure la meva primera novel·la.

Lluís Bonada